

Vozila za cestni prevoz in storitve prevoza

Usmeritve za doseganje ciljev javnega naročanja čistih in
brezemisijskih vozil

Verzija 1.0

November 2021

KAZALO VSEBINE

1. Predmet zelenega javnega naročanja	2
2. Cilji iz Uredbe o zelenem javnem naročanju	2
2.1 Primer doseganja ciljev	3
2.2 Načrt in spremljanje doseganja ciljev.....	5
3. Tehnične zahteve.....	5
3.1 Nakup, zakup, najem ali nakup s pridržanim lastništvom	5
3.1.1 Čista lahka vozila	5
3.1.2 Čista težka vozila	8
3.1.3 Čisti in brezemisijski mestni avtobusi (M3, razred I in A).....	9
3.2 Naročilo storitev prevoza	9
3.2.1 Primeri upoštevanja deležev čistih in brezemisijških vozil v naročilu storitev prevoza	10

1. Predmet zelenega javnega naročanja

V skladu s 15. točko prvega odstavka 4. člena Uredbe o zelenem javnem naročanju (Uradni list RS, št. 51/17, 64/19 in 121/21) v nadaljnjem besedilu: Uredba o ZeJN) mora naročnik v tehničnih specifikacijah opredeliti minimalne tehnične zahteve skladno s 1. in 2. točko Priloge 2 te uredbe za tista vozila, ki bodo prispevala k doseganju minimalnega cilja čistih in brezemisijских vozil v javnem naročilu, kadar je predmet naročanja **vozilo za cestni prevoz in storitve prevoza**. Natančnejšo opredelitev tega predmeta določata 60. in 60.a točka Priloge 1 Uredbe o ZeJN.

Tehnične zahteve je potrebno upoštevati pri naročanju vozil za cestni prevoz, ki bodo kupljena, zakupljena, najeta ali kupljena s pridržanim lastništvom ter pri naročanju storitev prevoza. Uredba o ZeJN zadeva osebna vozila (M1), vozila za prevoz potnikov (M2, M3-razreda I in A) ter tovorna vozila vključno z vozili za zbiranje odpadkov (N2, N3).

60.točka Priloge 1 Uredbe o ZeJN

»Vozilo za cestni prevoz« pomeni vozilo kategorij: M1, M2, M3 (razreda I in A), N1, N2, N3, razen vozila, načrtovana in izdelana ali prilagojena samo za potrebe oboroženih sil in policije, vozila, namenjena izvajanju obveščevalne in protiobveščevalne dejavnosti, vozila, načrtovana in izdelana predvsem za uporabo na gradbiščih ali v kamnolomih, pristaniščih ali letaliških kompleksih, vozila, načrtovana in izdelana ali prilagojena za potrebe civilne zaščite, gasilskih enot ter enot za ohranjanje javnega reda in miru, neprebojna vozila, reševalna vozila, pogrebna vozila, vozila, dostopna z invalidskim vozičkom, in mobilni žerjavi.

Vozilo razreda I pomeni vozilo kategorije M3 za prevoz več kot 22 potnikov poleg voznika, s prostorom za stoječe potnike in z možnostjo hitre menjave potnikov; vozilo razreda A pomeni vozilo kategorije M3 za prevoz več kot 22 potnikov poleg voznika, namenjeno prevozu stoječih potnikov, vozilo te kategorije ima sedišča in prostor za stoječe potnike.

60.a točka Priloge 1 Uredbe o ZeJN

Storitve prevoza« obsega storitve, obsežene z naslednjimi CPV kodami:

60112000-6 Storitve javnega cestnega prevoza

60130000-8 Storitve cestnega potniškega prevoza za posebne namene

60140000-1 Izredni potniški prevoz

90511000-2 Storitve zbiranja odpadkov

60160000-7 Prevoz pošte po cesti

60161000-4 Storitve prevoza paketov

64121100-1 Storitve poštne dostave

64121200-2 Storitve dostave paketov.

2. Cilji iz Uredbe o zelenem javnem naročanju

Naročnik mora v dveh referenčnih obdobjih (**1. obdobje: od 2. avgusta 2021 do 31. decembra 2025, 2. obdobje: od 1. januarja 2026 do 31. decembra 2030**) doseči deleže čistih in brezemisijских vozil za cestni prevoz, ki bodo kupljena, zakupljena, najeta ali kupljena s pridržanim lastništvom ter pri naročanju storitev prevoza glede na kategorije vozil, kot jih **določa 3. točka Priloge 2**, ki je sestavni del Uredbe o ZeJN.

Pri naročilu storitev cilji veljajo za vozila, ki se bodo uporabljala za zagotavljanje storitev, zajetih v posameznih pogodbah.

Naročnik **pri vsakem javnem naročilu sproti zagotavlja, da so doseženi zahtevani cilji** tako pri nakupu, zakupu, najemu kot naročilu storitev. V primeru, da naročnik iz razlogov kot izhajajo iz sedmega odstavka 6. člena ciljev ne more doseči, mora postopati skladno z osmim odstavkom 6. člena Uredbe o ZeJN.

Sedmi odstavek 6. člena Uredbe o ZeJN

»V primeru cilja iz 17. točke drugega odstavka tega člena lahko naročnik izjemoma, kadar to zahtevajo okoliščine ali predmet javnega naročanja, odda javno naročilo brez upoštevanja ciljev iz 3. točke Priloge 2 te uredbe. V tem primeru mora ob naslednjem istovrstnem naročilu oziroma najpozneje do izteka referenčnega obdobja iz 3. točke Priloge 2 te uredbe, doseči zahtevano število čistih in brezemisijskih vozil glede na skupno število vozil iste kategorije, zajetih v vseh pogodbah v posameznem referenčnem obdobju.

Pri naročilu storitev prevoza iz 60.a točke Priloge 1 te uredbe, lahko naročnik izjemoma ne upošteva cilja iz 3. točke Priloge 2 te uredbe, kadar naroča storitve prevoza na daljše relacije, ki ga z čistimi in brezemisijskimi vozili ni mogoče izvesti zaradi krajšega dosega vozila ter hkrati na predmetni relaciji in v njeni bližnji okolici ne obstaja ustrezna polnilna infrastruktura. Ta izjema ne velja za naročila storitev prevoza znotraj urbanih območij in kadar naročilo storitve prevoza ne presega 100 prevoženih kilometrov na dan.«

Osmi odstavek 6. člena Uredbe o ZeJN

*»V primeru cilja iz 17. točke drugega odstavka tega člena mora naročnik v dokumentu navesti tudi **načrt prihodnjih naročil v referenčnem obdobju**, iz katerega morajo biti razvidni predvideno število vseh vozil, predvideno število čistih in brezemisijskih vozil po kategorijah ter dinamika bodočih javnih naročil znotraj referenčnega obdobja, pri čemer mora biti iz načrta razvidno tudi doseganje cilja iz 3. točke Priloge 2 te uredbe.«*

Cilji so sicer vezani na referenčno obdobje, naročnik mora ob koncu referenčnega obdobja doseči zastavljene cilje, pri čemer se upošteva vsota čistih in brezemisijskih vozil v **vseh sklenjenih pogodbah skupaj**, tj. nakup, zakup, najem ter v pogodbah za naročilo storitev prevoza. Navedeno pomeni, da mora naročnik cilj v posameznem referenčnem obdobju (kumulativno) doseči z nakupom, zakupom, najemom ali nakupom s pridržanim lastništvom vozil za cestni prevoz oziroma naročilom storitev prevoza.

2.1 Primer doseganja ciljev

Prikazan je primer doseganja cilja čistih lahkih vozil na področju javnih naročil pri nakupu vozil in naročilu storitev, ki se izvajajo z lahkimi vozili.

a) Skladno s **Prilogo 2, Tabelo 2** Uredbe o ZeJN čisto lahko vozilo pomeni vozilo kategorije M1, M2 ali N1 z največjimi izpušnimi emisijami, izraženimi v CO₂ g/km, in emisijami onesnaževal pri dejanski vožnji pod odstotkom veljavnih mejnih vrednosti emisij iz Tabele 2 (**glejte tehnične zahteve v točki 3 teh navodil**).

b) Skladno s **Prilogo 2, Tabelo 3** Uredbe o ZeJN so minimalni cilji za čista lahka vozila v celotnem številu vozil, zajetih v pogodbah pri javnem naročilu vozil in storitev prevoza sledeči:

Kategorija vozil: čista lahka vozila (M1, M2 in N1)			
Od 2. avgusta 2021 do 31. decembra 2025		Od 1. januarja 2026 do 31. decembra 2030	
Število vseh vozil zajetih v pogodbah	Obvezno število čistih vozil	Število vseh vozil zajetih v pogodbah	Obvezno število čistih vozil
1-4	1	1-4	1
5-9	2	5-9	2
10-13	3	10-13	3
14-18	4	14-18	4
19-22	5	19-22	5
23-27	6	23-27	6
28-31	7	28-31	7
32-36	8	32-36	8
37-40	9	37-40	9
41-45	10	41-45	10
46-50	11	46-50	11

Opomba: v tabeli so za prikaz primera zajeti samo cilji do vključno 50 vozil, za višje število vozil glejte celotno tabelo v Prilogi 2 Uredbe o ZeJN

c) Prikazan je praktični primer doseganja cilja čistih lahkih vozil v prvem referenčnem obdobju izmišljenega naročnika

Vrsta naročila/leto	2021 (po 2. avgustu)	2022	2023	2024	2025	Skupaj
Nakup (vsa lahka vozila skupaj: M1, N1, M2)	1	4	0	2	3	10
Storitve prevoza (vsa lahka vozila skupaj: M1, N1, M2 zajeta v pogodbah o izvajanju storitev prevoza)	5	0	6	10	4	25
Skupaj število vozil	6	4	6	12	7	35
Cilj čistih vozil =						8

Skupaj je število vseh vozil v referenčnem obdobju 35, kar skladno s Prilogo 2, Tabelo 3 pomeni, da mora naročnik zagotoviti **vsaj 8 čistih vozil**. Enako pravilo velja tudi za javna naročila čistih težkih vozil

ter čistih in brezemisijskih mestnih avtobusov za doseganje ciljev kot izhaja iz Priloge 2 (Tabeli 4 in 5) Uredbe o ZeJN.

2.2 Načrt in spremljanje doseganja ciljev

Da bi vsak naročnik v določenem referenčnem obdobju dosegel zahtevane cilje, je potrebno skrbno načrtovanje izvajanja javnih naročil ter spremljanje doseganja zastavljenih ciljev. Slednje je še zlasti pomembno, kadar naročnik pri javnem naročilu upošteva izjemo in izpolnjevanje cilja preloži na kasnejše javno naročilo. V tem primeru je potreben načrt izvajanja javnih naročil, iz katerega nedvoumno izhaja, da bo naročnik cilje dosegel v prihodnjem naročilu oziroma najkasneje do izteka referenčnega obdobja.

Za ta namen je pripravljena vzorčna predloga terminskega načrta javnih naročil vozil in storitev prevoza (prvo referenčno obdobje), ki omogoča tudi spremljanje doseganja ciljev v Excel datoteki in je priloga teh navodil. Predlagana oblika načrta sicer ni zavezujoča, vendar predlagamo, da jo zaradi lažjega in preglednega načrtovanja in spremljanja uporabljate.

3. Tehnične zahteve

Naročnik v tehničnih specifikacijah poleg ostalih zahtev, ki se nanašajo na predmet javnega naročanja ali posameznega sklopa, določi zahteve kot izhajajo iz točk 1 in 2 Priloge 2 Uredbe o ZeJN za posamezno kategorijo tistih vozil, ki bodo prispevala k doseganju ciljev čistih in brezemisijskih vozil.

3.1 Nakup, zakup, najem ali nakup s pridržanim lastništvom

3.1.1 Čista lahka vozila

Skladno s Prilogo 2, Tabelo 2 Uredbe o ZeJN so podane mejne vrednosti emisij za čista lahka vozila kot sledi:

Tabela 2: Mejne vrednosti emisij za čista lahka vozila

Kategorije vozil	Do 31. decembra 2025		Od 1. januarja 2026	
	CO ₂ g/km	Emisije onesnaževal zraka pri dejanski vožnji ⁽¹⁾ kot odstotek mejnih vrednosti emisij (²)	CO ₂ g/km	Emisije onesnaževal zraka pri dejanski vožnji ⁽¹⁾ kot odstotek mejnih vrednosti emisij (²)
M ₁	50	80 %	0	ni relevantno
M ₂	50	80 %	0	ni relevantno
N ₁	50	80 %	0	ni relevantno

(1) Deklarirane največje vrednosti emisij pri dejanski vožnji (RDE) števila delcev (PN) v #/km in dušikovih oksidov (NO_x) v mg/km, kot so navedene v točki 48.2 certifikata o skladnosti, kot je opisano v Prilogi IX k Direktivi 2007/46/ES Evropskega parlamenta in Sveta (*) tako za celotno kot mestno vožnjo za preskus emisij pri dejanski vožnji.

(2) Veljavne mejne vrednosti emisij v Prilogi I k Uredbi (ES) št. 715/2007 ali aktov, ki jo nasledijo.

Navedene mejne vrednosti je možno doseči z električnim baterijskim vozilom (*angl. battery electric vehicle - BEV*), priključnim hibridnim električnim vozilom, ki ima tako motor z notranjim izgorevanjem kot elektromotor (*angl. plug-in hybrid electric vehicle - PHEV*) ter električnim vozilom na vodikove gorivne celice (*angl. fuel cell electric vehicle - FCEV*).

Vozili BEV in FCEV na izpustu ne oddajajo emisij CO₂, dušikovih oksidov ter trdnih delcev. Vozila PHEV zaradi porabe fosilnih goriv (bencin ali dizel v kombinaciji z elektriko na zunanje napajanje) oddajajo emisije CO₂, dušikove okside ter trdne delce. **Slednje je zelo pomembno pri naročilu PHEV vozil zato je v tehničnih specifikacijah od ponudnika potrebno zahtevati doseganje mejnih vrednosti emisij kot izhajajo iz Tabele 2.**

a) Emisije onesnaževal zraka pri dejanski vožnji (*angl. real driving emissions, RDE*)

Pravni okvir:

- Uredba (EU) 2018/858 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o odobritvi in tržnem nadzoru motornih vozil in njihovih priklopnikov ter sistemov, sestavnih delov in samostojnih tehničnih enot, namenjenih za taka vozila, spremembi uredb (ES) št. 715/2007 in (ES) št. 595/2009 ter razveljavitvi Direktive 2007/46/ES (Besedilo velja za EGP.) (UL L št. 151, 14.6.2018, str. 1–218), **potrdila o skladnosti pa določa Izvedbena uredba Komisije (EU) 2020/683 z dne 15. aprila 2020** o izvajanju Uredbe (EU) 2018/858 Evropskega parlamenta in Sveta glede upravnih zahtev za odobritev in tržni nadzor motornih vozil in njihovih priklopnikov ter sistemov, sestavnih delov in samostojnih tehničnih enot, namenjenih za taka vozila (UL L št. 163, 26.5.2020, str. 1–226).
- Uredba (ES) št. 715/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2007 o homologaciji motornih vozil glede na emisije iz lahkih potniških in gospodarskih vozil (Euro 5 in Euro 6) in o dostopu do informacij o popravilu in vzdrževanju vozil ter njena **zadnja konsolidirana verzija z dne 1. 9. 2020** (Priloga 1, Tabela 2: Mejne vrednosti emisij EURO 6).

Naročnik v tehničnih specifikacijah **pri naročilu PHEV vozil** od ponudnika zahteva izpolnitev podatkov kot sledi:

Tabela 1: Emisije onesnaževal zraka pri dejanski vožnji (RDE) kot odstotek mejnih vrednosti emisij za **celotno vožnjo za motorje na prisilni vžig (PV - bencin)**

Kategorija	Razred	Referenčna masa (RM) (kg)	Masa dušikovih oksidov (NO _x)			Število delcev(PN)		
			(mg/km)			(#/km)		
			a)Referenčna vrednost	b) Vozilo	(b/a)*100≤80	a) Referenčna vrednost	b) Vozilo	(b/a)*100≤80
M	—	Skupaj	60			6,0 × 10 ¹¹		
N ₁	I	RM ≤ 1 305	60			6,0 × 10 ¹¹		
	II	1 305 < RM ≤ 1 760	75			6,0 × 10 ¹¹		
	III	1 760 < RM	82			6,0 × 10 ¹¹		

Opomba: masa dušikovih oksidov v mg/km ter število delcev #/km ponudbenega vozila smeta biti največ 80 % referenčnih vrednosti glede na Uredbo (ES). št. 715/2007, Priloga 1, Tabela 2: Mejne vrednosti emisij za EURO 6.

Tabela 2: Emisije onesnaževal zraka pri dejanski vožnji (RDE) kot odstotek mejnih vrednosti emisij za **mestno vožnjo za motorje na prisilni vžig (PV - bencin)**

		Referenčna masa (RM) (kg)	Masa dušikovih oksidov (NO _x)			Število delcev(PN)		
Kategorija	Razred		(mg/km)			(#/km)		
			a)Referenčna vrednost	b) Vozilo	(b/a)*100≤80	a) Referenčna vrednost	b) Vozilo	(b/a)*100≤80
M	—	Skupaj	60			6,0 × 10 ¹¹		
N ₁	I	RM ≤ 1 305	60			6,0 × 10 ¹¹		
	II	1 305 < RM ≤ 1 760	75			6,0 × 10 ¹¹		
	III	1 760 < RM	82			6,0 × 10 ¹¹		

Opomba: masa dušikovih oksidov v mg/km ter število delcev #/km ponudbenega vozila smeta biti največ 80 % referenčnih vrednosti glede na Uredbo (ES). Št. 715/2007, Priloga 1, Tabela 2: Mejne vrednosti emisij za EURO 6.

Tabela 3: Emisije onesnaževal zraka pri dejanski vožnji (RDE) kot odstotek mejnih vrednosti emisij za **celotno vožnjo za motorje na kompresijski vžig (KV - dizel)**

		Referenčna masa (RM) (kg)	Masa dušikovih oksidov (NO _x)			Število delcev(PN)		
Kategorija	Razred		(mg/km)			(#/km)		
			a)Referenčna vrednost	b) Vozilo	(b/a)*100≤80	a) Referenčna vrednost	b) Vozilo	(b/a)*100≤80
M	—	Skupaj	80			6,0 × 10 ¹¹		
N ₁	I	RM ≤ 1 305	80			6,0 × 10 ¹¹		
	II	1 305 < RM ≤ 1 760	105			6,0 × 10 ¹¹		
	III	1 760 < RM	125			6,0 × 10 ¹¹		

Opomba: masa dušikovih oksidov v mg/km ter število delcev #/km ponudbenega vozila smeta biti največ 80 % referenčnih vrednosti glede na Uredbo (ES). Št. 715/2007, Priloga 1, Tabela 2: Mejne vrednosti emisij za EURO 6.

Tabela 4: Emisije onesnaževal zraka pri dejanski vožnji (RDE) kot odstotek mejnih vrednosti emisij za **mestno vožnjo za motorje na kompresijski vžig (KV - dizel)**

		Referenčna masa (RM) (kg)	Masa dušikovih oksidov (NO _x)			Število delcev(PN)		
Kategorija	Razred		(mg/km)			(#/km)		
			a)Referenčna vrednost	b) Vozilo	(b/a)*100≤80	a) Referenčna vrednost	b) Vozilo	(b/a)*100≤80
M	—	Skupaj	80			6,0 × 10 ¹¹		

N ₁	I	RM ≤ 1 305	80			6,0 × 10 ¹¹		
	II	1 305 < RM ≤ 1 760	105			6,0 × 10 ¹¹		
	III	1 760 < RM	125			6,0 × 10 ¹¹		

Opomba: masa dušikovih oksidov v mg/km ter število delcev #/km ponudbenega vozila smeta biti največ 80 % referenčnih vrednosti glede na Uredbo (ES). Št. 715/2007, Priloga 1, Tabela 2: Mejne vrednosti emisij za EURO 6.

Način dokazovanja: Ponudnik mora k ponudbi priložiti tehnično dokumentacijo proizvajalca oziroma potrdilo o skladnosti, ki dokazuje deklarirane največje vrednosti RDE. Predlagamo, da naročnik zahteva predložitev originalnega standardiziranega evropskega certifikata skladno z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2020/683 z dne 15. aprila 2020 o izvajanju Uredbe (EU) 2018/858 (*angl. Certificate of Conformity – COC*), ki v točki 48.2 navaja emisije onesnaževal pri dejanski vožnji (RDE).

b) Emisije CO₂

Najvišja dovoljena zgornja meja za emisije CO₂ je za vsa čista lahka vozila 50 g/km. Upoštevajo se emisije po svetovno usklajenem preskusnem postopku za **nova vozila** (*angl. Worldwide Harmonized Light-Duty Vehicles Test Procedure, WLTP*) v kombinirani vožnji.

Za vozila dana na trg pred 1. septembrom 2018, za katera še WLTP ne velja, se upoštevajo vrednosti CO₂ po novem evropskem voznem ciklu (*angl. New European Driving Cycle, NEDC*) v kombinirani vožnji.

Način dokazovanja: Ponudnik mora k ponudbi priložiti tehnično dokumentacijo proizvajalca oziroma potrdilo o skladnosti, ki dokazuje vrednosti CO₂. Predlagamo, da naročnik zahteva predložitev originalnega standardiziranega evropskega certifikata skladno z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2020/683 z dne 15. aprila 2020 o izvajanju Uredbe (EU) 2018/858 (*angl. Certificate of Conformity – COC*), ki v točki 49, podtočka 4 navaja emisije CO₂ po WLTP ter v točki 49, podtočka 1 emisije po NEDC.

3.1.2 Čista težka vozila

Skladno s Prilogo 2, Tabelo 1 Uredbe o ZeJN čisto težko vozilo pomeni vozilo kategorije N2 ali N3, ki uporablja alternativne vire energije.

Alternativni viri energije pomenijo vire energije ali goriva, ki se **vsaj deloma uporabljajo** kot nadomestek za fosilne naftne vire pri oskrbi prometa z energijo ter ki lahko prispevajo k dekarbonizaciji prometa in izboljšujejo okoljske parametre delovanja prometnega sektorja. Med drugim zajemajo:

- električno energijo*,
- vodik,
- biogoriva, razen goriv, ki se proizvajajo iz krme z visokim tveganjem za posredno spremembo rabe zemljišč za katere je opazna znatna širitev proizvodnje na zemljišča z velikimi zalogami ogljika,
- sintetična in parafinska goriva,
- zemeljski plin, vključno z biometanom, v plinasti (stisnjeni zemeljski plin – SZP) in tekoči obliki (utekočinjeni zemeljski plin – UZP)
- utekočinjeni naftni plin (UNP).

Pri vozilih, ki uporabljajo tekoča biogoriva, sintetična in parafinska goriva, se ta goriva ne smejo mešati s konvencionalnimi fosilnimi gorivi.

* vozilo na električno energijo oziroma električno vozilo pomeni motorno vozilo, opremljeno s pogonskim sklopom, ki vključuje vsaj en neobroben električni stroj kot pretvornik energije z električnim sistemom za shranjevanje energije z možnostjo ponovnega polnjenja, ki ga je mogoče zunanje polniti. V skladu s to opredelitvijo se poleg električnih baterijskih vozil tudi priključni hibridi štejejo za vozila, ki uporabljajo alternativni vir energije, medtem ko se **nepriključni hibridi ne štejejo za vozila, ki uporabljajo alternativni vir energije.**

Naročnik v tehničnih specifikacijah poleg ostalih zahtev, ki se nanašajo na predmet javnega naročanja ali posameznega sklopa, določi vrsto goriva oz. pogonskega sredstva.

3.1.3 Čisti in brezemisijski mestni avtobusi (M3, razred I in A)

Čisti mestni avtobus pomeni vozilo kategorije M3 (razred I in A), ki uporablja alternativne vire energije. Brezemisijski mestni avtobus pomeni baterijski električni avtobus (BEV) ali električni mestni avtobus na vodikove gorivne celice (FCEV).

Naročnik v tehničnih specifikacijah poleg ostalih zahtev, ki se nanašajo na predmet javnega naročanja ali posameznega sklopa, določi vrsto pogonskega sredstva.

3.2 Naročilo storitev prevoza

Novost, ki se uvaja pri javnem naročanju, vezanem na vozila za cestni prevoz v spremembi uredbe, je **upoštevanje deležev čistih in brezemisijških vozil tudi pri naročilu nekaterih storitev prevoza:**

- poštne in kurirske dejavnosti (prevoz pošte po cesti, poštna dostava, prevoz paketov, dostava paketov),
- komunalne dejavnosti (storitve zbiranja odpadkov),
- storitve javnega cestnega prevoza (javni prevoz, ki se ne izvajajo kot gospodarska javna služba),
- cestni potniški prevoz za posebne namene, izredni potniški prevoz.

Naročnik v **obrazcih razpisne dokumentacije** od ponudnika zahteva popis vozil, s katerimi bo izvajal javno naročilo. Obvezni sestavni del popisa vozil so podatki: **kategorija vozila** (N1, M1, M2, M3 (I, A), N2, N3) ter **vrsta goriva oz. pogonskega sredstva**, pri čemer je v primeru električnih vozil potrebna navedba ali gre za priključni hibrid (PHEV) ali baterijsko električno vozilo (BEV).

Naročnik v razpisni dokumentaciji praviloma opredeli število vozil, s katerimi se bo izvajala storitev in navede pogoje glede vrste vozil oziroma potencialno razmerja vozil, tj. npr. vsa vozila, s katerimi se bo izvajala storitev ali obvezno število (delež) čistih oz. brezemisijških vozil, ki jih mora v ponudbi ponuditi ponudnik in kasneje z njimi tudi izvajati storitev. Pri tem je primerno, da naročnik določno opredeli število čistih vozil v razmerju do vseh vozil oziroma potencialno ustrezno navede razmerja kot izhajajo iz tabel v točki 3 Priloge 2 Uredbe o ZeJN.

Naročnik v tehničnih specifikacijah poleg ostalih zahtev, ki se nanašajo na predmet javnega naročanja ali posameznega sklopa navede tehnične zahteve za vozila kot izhajajo iz Priloge 2 Uredbe o ZeJN. Tj. za čista lahka vozila omejitve glede emisij CO₂, dušikovih oksidov ter trdnih delcev, za čista težka tovorna vozila in čiste ter brezemisijške mestne avtobuse pa vir goriva oz. pogonskega sredstva (alternativni viri energije).

Naročnik od ponudnika zahteva izkazovanje tehničnih zahtev za čista in brezemisijška vozila **na isti način kot to velja za nakup, zakup ali najem vozil opisan v teh navodilih.** Ponudnik mora k ponudbi

priložiti tehnično dokumentacijo proizvajalca oziroma potrdilo o skladnosti (COC), ki dokazuje izpolnjevanje zahtev.

Primerno je, da naročnik v razpisni dokumentaciji oziroma pogodbenih določilih navede, da je ponudnik dolžan naročilo izvesti z vozili, ki jih je predložil v ponudbi. V kolikor pride do menjave čistega oz. brezemisijskega vozila se ga lahko nadomesti le z istovrstnim vozilom znotraj dovoljenih tehničnih zahtev za to kategorijo, ponudnik pa je dolžan o tem obvestiti naročnika. Pomeni, da npr. v kategoriji čistih lahkih vozil lahko BEV vozilo zamenja z drugim BEV ali PHEV (če ustreza zahtevam), v kategoriji čistih težkih vozil (N2, N3) pa npr. vozilo na stisnjen zemeljski plin lahko zamenja z drugim vozilom na stisnjen zemeljski plin ali vozilom na drugi alternativni vir energije. Pri tem mora naročnik ustrezno upoštevati tudi določila v zvezi z možnostjo spremembe pogodbe med njeno veljavnostjo, kot izhajajo iz 95. člena Zakona o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 91/15 s spremembami).

3.2.1 Primeri upoštevanja deležev čistih in brezemisijskih vozil v naročilu storitev prevoza

- **Javno naročilo šolskih prevozov (vozila za potnike)**

Načeloma se prevozi otrok izvajajo s potovalnimi avtobusi oziroma 'medkrajevnimi' avtobusi kategorije M3 (glejte opombo spodaj), ki v Uredbi o ZeJN **niso zajeti**. Ponekod pa tudi z manjšimi vozili za prevoz potnikov kot so **M2 oz. 'mini busi'** (vozila za prevoz potnikov z več kot osmimi sedeži poleg vozniškega sedeža in največjo maso do vključno 5 ton) ali **M1** (vozila za prevoz potnikov z največ **osmimi sedeži** poleg vozniškega sedeža). V tem primeru vozila M1 in M2 sodijo v kategorijo lahkih vozil skladno z Uredbo o ZeJN. Za lahka vozila veljajo cilji čistih vozil zajetih v pogodbah storitev prevoza kot izhaja iz **Tabele 3, Priloge 2** Uredbe o ZeJN. Pomeni, da v primeru, ko ponudnik predvidi izvajanje storitve s tremi lahkimi vozili (npr. 2 M1, 1 M2) mora vsaj eno od teh vozil biti čisto vozilo in ustrezati mejnim vrednostim v Tabeli 2, Priloge 2 Uredbe o ZeJN. V primeru, da ponudnik izvaja storitev z enim lahkim vozilom (M1, M2) mora le-to biti čisto vozilo.

Naročnik v razpisni dokumentaciji zahteva popis vseh vozil ter dokazila o izpolnjevanju pogojev za čista vozila, s katerimi se bodo izvajali prevozi otrok kot izhaja iz opisa v točki 3.2.

- **Javno naročilo storitev poštnih in kurirskih dejavnosti ter komunalnih dejavnosti zbiranja odpadkov s tovornimi vozili**

V primeru naročil prevoznih storitev s tovornimi vozili (N1, N2, N3) naročnik prav tako, poleg ostalih zahtev v tehničnih specifikacijah, ki se nanašajo na predmet javnega naročanja ali posameznega sklopa, navede tehnične zahteve za čista vozila kot izhajajo iz Priloge 2 Uredbe o ZeJN. V primeru, da ponudnik predvidi izvajanje storitve z npr. štirimi lahkimi tovornimi vozili (N1), pomeni, da mora skladno s **Tabelo 3, Priloge 2** k Uredbi o ZeJN v ponudbi zagotoviti vsaj 1 čisto vozilo N1 (BEV ali PHEV). V primeru, da storitev izvaja le z enim N1 vozilom, mora le-to biti čisto vozilo. V kolikor se storitev izvaja npr. z vozili N2 in N3 (težka tovorna vozila) se upošteva razmerje kot izhaja iz **Tabele 4, Priloge 2** Uredbe o ZeJN.

Naročnik v razpisni dokumentaciji zahteva popis vseh vozil ter dokazila o izpolnjevanju pogojev za čista vozila, s katerimi se bodo izvajale storitve prevozov s tovornimi vozili kot izhaja iz opisa v točki 3.2.

- **Javno naročilo storitev mestnega prevoza potnikov ali naročilo storitev izrednega prevoza potnikov**

V primeru, da naročnik naroča storitve cestnega prevoza (javni prevoz, ki se ne izvajajo kot gospodarska javna služba) za namene prevoza potnikov v mestu, ki se bodo izvajali z **mestnimi avtobusi kategorije M3 (razred I in A, glejte opis v poglavju 1)** ali z vozili kategorije **M2 'mini busi'** ali z osebnimi vozili za potnike **kategorije M1**, je v razpisni dokumentaciji dolžan od ponudnika zahtevati izpolnjevanje razmerja med vozili po kategorijah vozil kot izhaja iz tabel v Prilogi 2 Uredbe o ZeJN. Navedeno velja tudi za naročilo storitev izrednega prevoza potnikov. V primeru izvajanja storitve z mestnimi avtobusi je ponudnik dolžan poleg čistih avtobusov zagotoviti tudi brezemisijske mestne avtobuse kot izhaja iz **Tabele 5, Priloge 2** Uredbe o ZeJN. V primeru, da se storitev izvaja le z enim mestnim avtobusom mora le-ta biti brezemisijski, tj. baterijski električni (BEV) ali električni na vodikove gorivne celice (FCEV).

Opomba: Potovalni avtobusi (M3) niso predmet Uredbe o ZeJN. Potovalni avtobus pomeni vozila kategorije M3 z zelo omejenim prostorom za stoječe potnike ali brez njega, med tem ko imajo mestni avtobusi (M3) prostor za stoječe potnike, da se omogoči pogosto gibanje potnikov.

Naročnik v razpisni dokumentaciji zahteva popis vseh vozil ter dokazila o izpolnjevanju pogojev za čista vozila, s katerimi se bodo izvajali prevozi potnikov kot izhaja iz opisa v točki 3.2.

Naročnik se lahko izjemoma v skladu s sedmim odstavkom 6. člena Uredbe o ZeJN odloči, da pogoja v razpisni dokumentaciji ne bo upošteval, če storitev s čistim vozilom ni izvedljiva. V tem primeru mora razlog za uporabo izjeme navesti in utemeljiti v dokumentu v zvezi z oddajo javnega naročila iz 9. točke prvega odstavka 2. člena ZJN-3. Poleg tega mora v skladu z osmim odstavkom 6. člena Uredbe o ZeJN v dokumentu navesti tudi načrt prihodnjih naročil v referenčnem obdobju, iz katerega morajo biti razvidni predvideno število vseh vozil, predvideno število čistih in brezemisijskih vozil po kategorijah ter dinamika bodočih javnih naročil znotraj referenčnega obdobja, pri čemer mora biti iz načrta razvidno tudi doseganje cilja iz 3. točke Priloge 2 Uredbe o ZeJN.

Priloga teh Primerov okoljskih zahtev in meril je tudi vzorec načrta in spremljanja naročenih oziroma predvidenih vozil (Plan javnih naročil vozil in storitev prevoza skladno z Uredbo o zelenem javnem naročanju).